

Sygn. akt: I C 1049/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2017 roku

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Marcin Rogowski
Protokolant:	st. sekr. sąd. Otylia Rękas-Sieradzka

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2017 r. w Tarnobrzegu na rozprawie

sprawy z powództwa **J. M.**

przeciwko (...) **w W.**

zapłatę kwoty 80.000 zł

I. zasądza od pozwanego (...) w W. na rzecz powoda J. M. kwotę 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 maja 2016 roku,

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanego (...) w W. na rzecz powoda J. M. kwotę 4583,03 zł (cztery tysiące pięćset osiemdziesiąt trzy złotych trzy groszy) tytułem stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

SSO Marcin Rogowski

Sygn. akt I C 1049/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 8 września 2017r.

J. M. domagał się zasądzenia od (...) w W. tytułem zadośćuczynienia kwoty 80.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następującego po 30 dniu od doręczenia pozwanemu zgłoszenia szkody, tj. od 9 maja 2016r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 13 lipca 2008r. miał miejsce wypadek drogowy, na skutek którego śmierć poniósł jego ojciec B. M. (1). Z ojcem łączyły go silne więzi emocjonalne. Zawsze mógł liczyć na jego pomoc i wsparcie. B. M. (1) był dla powoda nie tylko rodzicem, ale również najlepszym przyjacielem. Jego śmierć była dla syna bardzo traumatycznym przeżyciem. Do chwili obecnej nie pogodził się z tą stratą. Nadal wspomina zmarłego, kultywując pamięć po nim. J. M. wskazał, że pozwany w sprawie siostry powoda E. M. pomniejszył wypłacone świadczenie przyjmując przyczynienie się B. M. (1) do powstałej szkody w wysokości 50 % i powód tego stopnia przyczynienia się nie kwestionuje.

Nakazem zapłaty z dnia 14 października 2016r., sygn. akt I Nc 238/16 Referendarz Sądowy w tut. Sądzie uwzględnił powództwo w całości i orzekł o kosztach postępowania.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu wskazał, że strony zgodnie przyjęły 50% przyczynienia się B. M. (1) do zaistnienia szkody. Naprowadził, że roszczenie nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż zdarzenie miało miejsce 8 lat temu i nawet największe emocje związane z wypadkiem uległy wyciszeniu, a powód przez minione lata musiał się przystosować do sytuacji, w jakiej się znalazł. Powód w dacie wypadku miał unormowane życie emocjonalne i osobiste, pozostawał w związku małżeńskim. Miał rodzinę, w której znalazł oparcie. Po śmierci ojca nie został osobą samotną, pozbawioną jakiegokolwiek wsparcia i pomocy ze strony rodziny. Miał wsparcie nie tylko żony, ale też innych członków rodziny. Nadto z uwagi na wiek ojca musiał liczyć się z nieubłaganym prawem natury odchodzenia bliskich sobie osób. Końcowo wskazał, że odsetki od ewentualnie zasądzonego roszczenia winny zostać przyznane od daty wyrokowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 lipca 2008 r. w T. doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniósł B. M. (1), ojciec powoda.

(bezsporne)

Sprawcą tego wypadku był A. P., który umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym m-ki V. (...) o nr rej. (...) na drodze nr (...) relacji M. – T., prowadził ten pojazd z prędkością niedozwoloną administracyjnie w obszarze zabudowanym tj. z prędkością 96 km/h, która w zaistniałych warunkach drogowych była także prędkością niebezpieczną, skutkiem czego doprowadził do zderzenia tego pojazdu z pojazdem typu (...) kierowanym przez B. M. (1), który włączał się do ruchu.

Za powyższy występki z art. 177 § 2 kk A. P. wyrokiem Sądu Rejonowego w Mielcu z dnia 08.10.2008 r., sygn. II K 142/08 został skazany na karę jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby trzech lat.

(dowód: wyżej wymieniony wyrok SR w Mielcu k. 13).

Poszkodowany B. M. (1) w 50% przyczynił się do wypadku.

(bezsporne)

W dacie zdarzenia pojazd, którym kierował A. P. ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w zagranicznym towarzystwie (...) w (...), którego funkcję nominowanego korespondenta, właściwego do likwidacji szkody pełni (...) SA.

(pismo z dn. 20.04.2016r. – k. 17)

Pismem z dnia 8 kwietnia 2016r. powód wystąpił do pozwanego (...) w W. o wypłatę na jego rzecz kwoty 160.000 zł tytułem zadośćuczynienia po śmierci ojca.

Pismem z dnia 20 lipca 2016r. odmówiono powodowi wypłaty świadczenia.

(pismo z dnia 8.04.2016r. – k. 14-16, pismo z dnia 20.07.2016r. – k. 18)

W dacie krytycznego zdarzenia J. M. mieszkał z żoną, w odległości 10 km od domu rodzinnego. Swoich rodziców odwiedzał bardzo często. Z ojcem łączyły go silne więzi emocjonalne. B. M. (1) od zawsze wspierał swojego syna, pomagał mu i służył dobrą radą. Dbał o jego wychowanie i edukację. W dorosłym życiu, jeśli zachodziła taka potrzeba, wspierał go również finansowo. J. M. odwiedzając ojca pomagał mu w gospodarstwie rolnym. Śmierć B. M. (1) była dla powoda ogromnie traumatycznym przeżyciem. Odczuwał ból i cierpienie. Nie mogąc poradzić sobie z negatywnymi emocjami, zażywał leki uspokajające. Powód do chwili obecnej wspomina zmarłego. Trudne są dla niego zwłaszcza okresy świąt czy uroczystości rodzinne. Dla powoda dzień śmierci ojca był trudny także dlatego, że tego samego dnia

urodził się mu pierwszy syn. Każde urodziny syna, przypominają mu jednocześnie tą tragedię. Do chwili obecnej powód często odwiedza grób ojca, kultywując pamięć po nim.

(zeznania świadka B. M. (2) - k. 64/2, zeznania powoda – 109 /2)

Na podstawie opinii biegłego z zakresu psychologii Sąd ustalił, że więzi rodzinne łączące powoda z ojcem i relacje panujące w rodzinie generacyjnej powoda przed i po śmierci B. M. (1) można uznać za prawidłowe. Śmierć ojca wywołał u powoda objawy zaburzeń adaptacyjnych depresyjnych związanych z przebiegającą reakcją żałoby po utracie osoby bliskiej. W rozumieniu potocznym można je zaliczyć do zaburzeń emocjonalnych. Objawy żałoby wygasły w sposób naturalny, powód w chwili obecnej funkcjonuje prawidłowo społecznie i osobiście. Powód nie wymaga w chwili obecnej podjęcia psychoterapii, proces adaptacji do nowej sytuacji nastąpił u niego w sposób prawidłowy. Cierpienie, krzywda osobista i przeżywanie żałoby wpłynęły na życie i funkcjonowanie powoda w pierwszym okresie od utraty, nie mógł wówczas pracować, wycofał się z obowiązków domowych, funkcjonował w dużym emocjonalnym dyskomforcie.

(opinia biegłego psychologa – k. 84-87)

Sąd dał w całości wiarę dowodom z ujawnionych na rozprawie dokumentów, gdyż wszystkie zostały sporządzone przez uprawnione organy, w granicach przysługujących im kompetencji i w przepisanej formie, a ich wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu i stron.

Na wiarę zasługują zeznania świadka B. M. (2) na okoliczność relacji łączących J. M. z ojcem oraz skutków, jakie w życiu powoda wywołała jego śmierć. W takim samym zakresie przymiotem wiarygodności Sąd obdarzył zeznania J. M..

Szczególne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ma opinia biegłej z zakresu psychologii, w oparciu, o którą Sąd ustalił okoliczności związane z aktualnym stanem psychicznym J. M. oraz skutków, jakie wywołał u niego zaistniały wypadek. Opinia ta jest jasna, spójna i logiczna, a zawarte w niej wnioski końcowe zostały prawidłowo i dokładnie uzasadnione. Opinia sporządzona została zgodnie z określonymi przez Sąd тезami dowodowymi, przez biegłego posiadającego wieloletnie doświadczenie zawodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Bezspornym jest, że pozwany (...) w W. na podstawie art. 19 ust. 3 w zw. z art. 123 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku, w wyniku którego śmierć poniósł B. M. (1), gdyż wypadek miał miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i powstał w związku z ruchem pojazdu mechanicznego zarejestrowanego w państwie (Hiszpania), którego biuro narodowe jest sygnatariuszem Jednolitego Porozumienie między Biurami Narodowymi – Regulaminu Wewnętrznego (O. J. of the (...) U. of 31.07.2003 – OJ L 192 - (...)). Odpowiedzialność ubezpieczyciela z mocy art. 822 k.c. obejmuje odszkodowanie za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Powód J. M. jako podstawę prawną swych żądań, dotyczących zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wskazał przepis art. 448 kc w zw. z art. 23 i art. 24 § 1 kc.

W okolicznościach sprawy niniejszej jest niesporne, że B. M. (1) - ojciec powoda, zmarł na skutek obrażeń doznanych w wypadku komunikacyjnym w dniu 13.07.2008 r., a więc przed nowelizacją art. 446 kc, dokonaną na podstawie art. 1 pkt 3 ustawy z 30.05.2008 r., zmieniającej art. 446 kc przez dodanie § 4 z dniem 03.08.2008 r. (Dz. U. Nr 116, poz. 731).

Na podstawie przepisów ustawy z 30.05.2008 r., o zmianie ustawy kodeks cywilny ... (Dz. U. Nr 116 poz. 731) dodany został przepis § 4 do art. 446, który stanowi podstawę prawną do przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W dacie zdarzenia obowiązywał już

przepis art. 448 kc (Dz. U. z 1996, Nr 114, poz. 542), który stanowi, iż „w razie naruszenia dobra osobistego, Sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”.

Rozważenia wymaga więc, czy czyn powodujący zgon ojca powoda narusza jego dobra osobiste. Przepisy kodeksu cywilnego, nie zawierają definicji pojęcia „dobra osobiste”. Przepis art. 23 kc, stanowiący podstawę ochrony dóbr osobistych, wskazuje przykładowo rodzaje dóbr osobistych podlegających ochronie. Katalog tych dóbr z wymienionego przepisu nie jest zamknięty, o czym świadczy stwierdzenie „dobra osobiste, jak w szczególności”. Do dóbr osobistych należy zaliczyć: pamięć o najbliższej osobie zmarłej, relacje z nią wynikające z węzła rodzinnego, prawo do życia w rodzinie. Art. 71 Konstytucji obliguje Państwo do ochrony rodziny. Jest oczywistym, że więź rodzinna zapewnia członkom rodziny poczucie bezpieczeństwa, wzajemne wsparcie zarówno w sferze materialnej jak i niematerialnej.

Wymienionych dóbr powód na skutek śmierci ojca został pozbawiony.

Należy więc przyjąć, że przepis art. 448 kc w zw. z art. 23 i 24 kc, przyznaje ochronę prawną dla osób, których dobra osobiste – tego rodzaju jak w sprawie niniejszej – zostały naruszone i to przed 03.08.2008 r., z którą to datą zaczął obowiązywać § 4 art. 446 kc.

Takie stanowisko zajął SN w licznych orzeczeniach np. w wyroku z 10.11.2010 r., II CSK 248/10, zam. Lex 785681, w wyroku z 14.01.2010 r., IV CSK 307/09 zam. OSNC –ZD-2010/3/91, w uchwale z 13.07.2011 r., III CZP 32/11, zam. OSNC 2012/1/10.

W okolicznościach sprawy niniejszej jest niewątpliwe, że stan prawny regulujący kwestię zapłaty osobom poszkodowanym skutkami wypadków komunikacyjnych, zaistniałych przed 03.08.2008 r., pozwala na skuteczne dochodzenie roszczeń o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę. Przede wszystkim taką podstawą był art. 448 kc w obecnym brzmieniu obowiązujący od 28.12.1996 r., a to na podstawie art. 4 ustawy nowelizującej Kodeks cywilny z 23.08.1996 r., (Dz. U. Nr 114, poz. 542). Również linia orzecznictwa Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje istnienie takiej odpowiedzialności ubezpieczycieli (vide: uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 42 i z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1 poz. 10 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010, nr C, poz. 91, z dnia 25 maja 2011, II CSK 537/10, nie publ., z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, nie publ. i z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, nie publ. oraz z 22.04.2005 r., III CZP 99/04, zam. OSNC 2005/10/166).

Przechodząc do oceny sumy, która w rozumieniu art. 448 kc jest odpowiednia tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, spowodowaną naruszeniem dóbr osobistych, należy podkreślić, że jej wysokość zależy od rodzaju dobra, które zostało naruszone, charakteru, stopnia nasilenia i czasu trwania doznawania przez osobę, której dobro zostało naruszone ujemnych przeżyć psychicznych spowodowanych naruszeniem. Okoliczności wpływające na wysokość świadczenia z art. 448 kc to m. in. dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarła, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem odejścia, wiek pokrzywdzonego.

Określając wysokość „odpowiedniej sumy zadośćuczynienia” należy uwzględnić cele oraz charakter zadośćuczynienia (wyrok SN z dnia 1.04.2004 r. II CK 131/03), a ze względu na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia jego wysokość musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, adekwatną do warunków gospodarki rynkowej. Przyznana suma pieniężna powinna wynagrodzić doznane cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwić przewycięzenie ujemnych przeżyć, aby w ten sposób przynajmniej częściowo przywrócona została równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Wspomniana funkcja kompensacyjna powinna mieć istotne znaczenie dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia (wyrok SN z 9.11.2007 r. V CSK 249/07 zb. Dodatkowy D/2008 poz. 95).

Mając na uwadze powyższe rozważania oraz okoliczności sprawy niniejszej, Sąd uznał, że kwotą adekwatną do zrekompensowania poniesionej przez powoda J. M. krzywdy będzie kwota 100.000 zł. W tym zakresie Sąd wziął pod uwagę silną więź emocjonalną jaka łączyła powoda z ojcem. Powód mógł zawsze liczyć na jego pomoc i wsparcie. Ojciec służył mu dobrą radą, a gdy zachodziła taka potrzeba wspierał go finansowo. Pomimo, że powód mieszkał w odległości 10 km od domu rodzinnego, często odwiedzał rodziców, a ojcu pomagał w gospodarstwie rolnym. Śmierć B. M. (1) była dla powoda bardzo traumatycznym przeżyciem. Szczególnie trudne było dla niego to, że stracił najbliższą sobie osobę w tym samym dniu, w którym na świat przyszedł jego pierworodny syn. J. M. po śmierci ojca odczuwał ból i cierpienie. Nie mogąc poradzić sobie z negatywnymi emocjami zażywał leki uspokajające, a przez okres sześciu miesięcy przebywał na urlopie bezpłatnym. Do chwili obecnej powód wspomina ojca, zwłaszcza że każde urodziny jego syna, to równocześnie rocznica śmierci B. M. (1). Niemniej jednak objawy żałoby u powoda wygasły w sposób naturalny. J. M. w chwili obecnej funkcjonuje prawidłowo społecznie i osobiście. Powód nie wymaga w chwili obecnej podjęcia psychoterapii, proces adaptacji do nowej sytuacji nastąpił u niego w sposób prawidłowy.

Dlatego w ocenie Sądu kwotą adekwatną dla zrekompensowania tej krzywdy jest kwota 100.000 zł.

Wymieniona wyżej kwota zadośćuczynienia musiała zostać jednak pomniejszona, z uwagi na fakt przyczynienia się zmarłego ojca powoda do wypadku. Stopień tego przyczynienia, strony zgodnie ustaliły na poziomie 50%.

Biorąc pod uwagę przyczynienie poszkodowanego B. M. (1) do wypadku na poziomie 50%, należało ustaloną sumę zadośćuczynienia pomniejszyć do kwoty 50.000 zł.

Co do ustalenia odsetek ustawowych za opóźnienie od zasądzonej kwoty, to Sąd Okręgowy w pełni podziela zasadę przyznawania odsetek wynikającą z treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2010 r. w sprawie II CSK 434/09, w którym Sąd Najwyższy stwierdził: „jest zatem zasadą, że zarówno odszkodowanie, jak i zadośćuczynienie za krzywdę stają się wymagalne po wezwaniu ubezpieczyciela przez poszkodowanego (pokrzywdzonego) do spełnienia świadczenia odszkodowawczego (art. 455 k.c.). Zgodnie zaś z przepisem art. 817 § 1 kc ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu winny być przyznane już od tego właśnie terminu. Jak wynika z treści pisma (...) z dnia 20 kwietnia 2016r. (k. 17) wezwanie do zapłaty skierowane przez powoda wpłynęło do pozwanego w dniu 15 kwietnia 2016r., zatem ustawowe odsetki za opóźnienie Sąd zasądził od dnia 16 maja 2016r., czyli po upływie 30 dni od otrzymania przez pozwanego zawiadomienia o szkodzie i wezwania do jej naprawienia. Sąd zajął bowiem stanowisko, że szkoda w dobrach osobistych powoda istniała już w chwili zgłoszenia roszczenia ubezpieczycielowi, a nie dopiero w dacie wyrokowania, tak jak zgłaszał pozwany.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc. Całkowite koszty procesu to suma 18.880,05 zł, na które złożyło się: powód- 11.663,05 zł (4.000 zł – opłata od pozwu, 7.200 zł – wynagrodzenie pełnomocnika, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa i 446,05 zł – wynagrodzenie biegłego) i pozwany – 7.217 zł (7.200 zł wynagrodzenie pełnomocnika i 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa). Powództwo zostało uwzględnione w 62,5 %. Powód winien zatem ponieść koszty w wysokości 7.080,02 zł, zaś pozwany w kwocie 11.800,03 zł. Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.583,03 zł (11.663,05 zł – 7.080,02 zł).

ZARZĄDZENIE

(...)